

Incident u Francuskoj: Nuklearni lanac

[Slobodan Bubnjević](#)

Vreme, 13. septembar 2011.

Beograd.

„Dajte više zatvorite sve nuklearke. Fuj“, kaže jedna od komentatorki u brojnim uzbuđenim reakcijama na prve vesti o nuklearnom incidentu koji je u Francuskoj odneo jedan ljudski život. I mada će se vrlo brzo ispostaviti da ovaj tragični slučaj zapravo nije nuklearni incident, već klasična industrijska nesreća koja se samo dogodila u nuklearnom objektu, lavina nezadovoljstva, straha i opravdane zabrinutosti više se ne može zaustaviti. U svetu posle Fukušime, nesreće u nuklearnim objektima odjekuju silinom lančane reakcije.

Naime, u 11.45, u ponedeljak 12. septembra, došlo je do eksplozije u pogonima nuklearnog postrojenja Markul u južnoj Francuskoj, sverozapadno od Marseja. Tom prilikom je poginula jedna osoba, a četiri su povređene. Svi nastradali su radnici fabrike, a jedan od povređenih je u teškom stanju. Kako je potom saopštila Uprava za nuklearnu bezbednost, u incidentu nije došlo do curenja radijacije u atmosferu. Bezbednosne mere su podignute na visok nivo, ali nije naređena evakuacija radnika.

INDUSTRIJSKA, A NE NUKLEARNA UZBUNA: U Markulu već tri decenije nema aktivnih reaktora.

Vlasnik postrojenja u Markulu, Francuska Elektrodistribucija (EDF) ubrzo je saopštila kako je reč o "industrijskoj, a ne nuklearnoj nesreći". Naime, incident se nije dogodio na nuklearnom reaktoru, nego na postrojenju Centrako za preradu radioaktivnog otpada. Iz za sada nepoznatih razloga eksplodirala je peć koja je služila za topljenje radioaktivnog otpada niske i veoma niske aktivnosti. Radnici su stradali od eksplozije peći, a ne od radijacije.

Markul je poznata nuklearna lokacija u Francuskoj, ali u njoj, zapravo, već tri decenije nema aktivnih reaktora. Ovaj gigantski nuklearni park nekad je bio dom pionirskih francuskih reaktora koji su ovu zemlju svrstali u današnje nuklearne sile. Postrojenje je igralo važnu ulogu u vojnom nuklearnom programu Francuske. No, u njemu su od 1955. pa do juna 1984. godine radila i tri aktivna reaktora, G1, G2 i G3, koji iz današnje perspektive imaju smešnu snagu.

Markul G1 je imao snagu od samo 2 MW, dok su druga dva (operativna od 1959. i 1960.) imala snagu od 43 MW. Poređenja radi, prosečan reaktor kakav se nalazi u Krškoj u Sloveniji ima snagu na pragu od 730 MW, dok nuklearni džin poput Fukušime ima snagu od 4700 MW. Ovim, praktično prototip reaktorima 1968. pridružio se još jedan pod nazivom Fenisk, koji je bio takozvani *fast breeder* reaktor od 130 MW koji proizvodi više goriva nego što ga troši. I on je ugašen prošle godine, a u Markulu je radilo postrojenje za preradu nuklearnog otpada, koje je proizvodilo takozvano „moks“ gorivo.